

СОДЕРЖАНИЕ

4

К ЧИТАТЕЛЮ

9

Алесь Мойскі
ХРЫСТОС ПАД ВАДОЙ

47

Александр Аржановский
ЗАСТОЛЬНЫЕ БЕСЕДЫ

79

Виталий Гирон
НЕ УХОДИ

133

Сергей Гоцко
БЕСКОНЕЧНЫЙ

Дорогой читатель!

Перед тобой первый выпуск альманаха кинематографической прозы «Обратная перспектива», вышедший в свет во многом благодаря терпеливой вере своих создателей и волонтеров в одну общую задумку. Искренне убеждены, что это издание сможет стать для молодых авторов и начинающих сценаристов постоянной литературной площадкой, которой, на наш взгляд, сегодня очень не хватает. Хотя, конечно, именно тебе – читателю – и предстоит решать, будет ли наш альманах по-настоящему актуальным и нужным для культурной среды Беларуси.

Общаясь со множеством людей в процессе поиска материалов для первого номера, мы нередко повторяли, что сверхзадача издания состоит в том, чтобы стать основой творческой коммуникации между молодыми авторами, придать взаимодействию в культурной среде нашей страны новые импульсы, тем самым способствуя дальнейшему развитию современной белорусской сценарной школы. Однако, несмотря на всю социальную важность заявленной цели, для меня и моих коллег сам процесс подготовки сборника стал трепетным воплощением беззаветной любви к различным историям. Разумеется, основных сюжетов в литературе не так много – всего четыре, но наша способность воображать и вести повествование, оставляя в канве событий отпечатки собственного жизненного пути и образ движения мысли, пожалуй, является самым ценным инструментом человеческой природы. Еще Марк Аврелий, задавая вопрос «что есть наша жизнь?», сам же на него отвечал: «Пепел, зола да еще рассказ».

Так что же такое кинематографическая проза, которой посвящено наше издание, и чем она отличается от прозы классической? Ключевой особенностью здесь является наличие у кинематографического материала внутренне непротиворечивой драматургической структуры, а также существенного потенциала к последующей визуализации. Таким образом, на страницах альманаха вы найдете множество рассказов, переведенных на язык драматургии. С другой стороны, в противовес современной драме, актуальность смысла и новаторство языка которой зачастую избавляет от необходимости художественной постановки, кинематографическая проза предполагает существование собственной уникальной микровселенной, не всегда сопоставимой с нашим ощущением реального. Не нам судить, что важнее, – иллюстрировать трение социума о современность или же словом строить новый мир, однако мы всегда будем придавать первостепенное значение актуальности самого языка и глубине авторского воображения.

Весьма значимой особенностью альманаха является образовательный вектор деятельности. Каждая опубликованная работа непременно будет сопровождаться критическими отзывами экспертов, в авторитетных суждениях которых автор сможет не только увидеть субъективную оценку своего произведения, но и найти полезные советы и рекомендации. Команда экспертов, помогавшая нам в работе над первым номером издания, представлена русской писательницей Марией Рыбаковой, театроведом Ириной Костылянченко и режиссером Артёмом Лобачем.

Концепция первого номера «Обратной перспективы» предполагает калейдоскопическую структуру подачи материала

ла, в рамках которой нами были отобраны работы принципиально разных жанров и тем. Около года редакционный совет издания занимался поиском текстов, ставя перед собой главную задачу – найти среди десятков присланных пьес и сценариев такие истории, которые не просто могли бы быть воплощены в интересные кинематографические произведения, но покрыли бы в своем жанровом своеобразии как можно большую смысловую плоскость. Именно поэтому в дебютном номере нашего альманаха соседствуют такие разные по своей тематике материалы от философской притчи до фантастического экшена. Остановимся на них подробнее.

Самой первой из отобранных работ стал сценарий В. Гирона «Не уходи», в основе которого лежит трогательная история из жизни рубщика мяса. Тем не менее развязка сугубо бытового сюжета воплощается в запоминающемся художественном образе, словно поднимающем само произведение над пространством предельного реализма. Не менее интересна на этом фоне и противоположная по своей повествовательной структуре работа А. Аржановского «Застольные беседы», которая представляет собой совокупность множества скрытых литературных цитат – от Плутарха до Достоевского – и походит в конечном итоге на современный пересказ притчи об Иове. Текст же А. Мойского «Христос пад вадой» может быть справедливо интерпретирован и как театральная пьеса, и как драматургическая установка для полнометражного киносценария. В центре эпистолярной детективной истории (прототипами главных героев являются знаковые белорусские литераторы – Франциск Богушевич и Алоиза Пашкевич) лежит вечный конфликт между творческим вымыслом

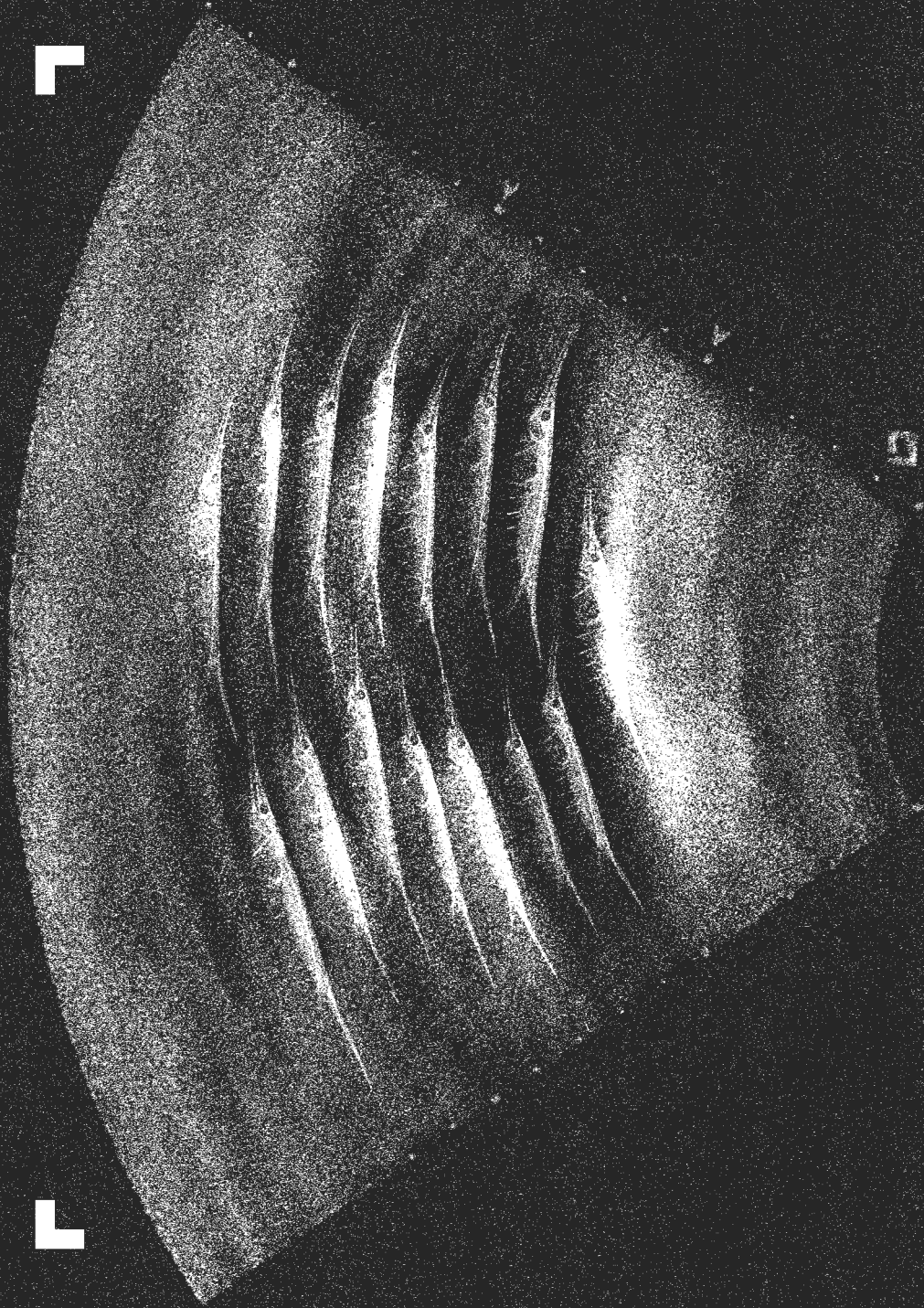
и окружающей реальностью, вписанной в исторические декорации начала XX века. Пожалуй, наиболее красочным и по-хулигански ярким материалом, отобранным для первого номера альманаха, является сценарий С. Гоцко «Бесконечный», жанр которого причудливым образом сочетает в себе черты фантастического детектива и философской притчи. Сюжетное полотно истории соткано на фоне нескольких значимых событий XX века, причем исход некоторых из них и вовсе видоизменяется автором.

В заключение хотелось бы подчеркнуть, что альманах «Обратная перспектива» напоминает своего рода эксперимент, ведь если до сих пор в Беларуси нет издания похожего профиля, то, возможно, нужное время еще просто не пришло. Однако в этом контексте у редакционного совета сборника нет никаких беспокойств по поводу будущего белорусской сценарной школы – оно в любом случае наступит, вопрос лишь в том, благодаря кому.

Возможно, благодаря нам с вами.

С уважением,

Редакционный совет альманаха

ХРЫСТОС ПАД ВАДОЙ

Эпістальны дэтэктыв у 2-х паралельных дзелях

Алесь МОЙСКИ ©

ДЗЕЮЧЫЯ АСОБЫ

Ф.Б. – месчачковы пісьменнік.

Мілюцін – станавы прыстаў.

Спадарыня Мураўёва – галоўная апякунка і начальніца жаночай гімназіі.

Люцыя Войцэхаўна – настаўніца славеснасці жаночай гімназіі спадарыні Мураўёвай.

Агрыпіна Дзям’янаўна – наглядчыца жаночай гімназіі спадарыні Мураўёвай.

Сцепаніда Хведараўна – адзінокая старая жанчына, былая настаўніца жаночай гімназіі спадарыні Мураўёвай.

Сымоніха – гаспадыня гатэля.

1-я гімназістка.

2-я гімназістка.

3-я гімназістка.

4-я гімназістка.

Дзеі 1 і 2 паралельныя

З’ява 1

На сцэне стаяць пісьмовы стол, крэслы, на заднім плане – на сталё друкарская машынка, за якой працуе пісьменнік, але яго амаль нельга ўбачыць, бо па сцэне на першым плане бегаюць занепакоеныя жанчыны, што не заўважаюць літаратара.

Фонам на працягу дзей за вокнамі лье дождж.

Агрыпіна Дзям’янаўна: Вы чулі?! Вы гэта чулі?!

Сцепаніда Хведараўна: Што?

Агрыпіна Дзям’янаўна: Гэтага не можа быць!

Спадарыня Мураўёва: Чаму не можа? Нарэшце!

Сцепаніда Хведараўна: Што здарылася?

Агрыпіна Дзям’янаўна: Трэба назапасіць харчоў...

Сцепаніда Хведараўна: Навошта?

Сымоніха (да старой): А вы як заўжды нічога не чулі. (Адводзіць яе ўбок.)

Агрыпіна Дзям’янаўна: Не, паважаныя, гэтага не можа быць!

Сцепаніда Хведараўна (зразумеўшы): А-а-а!

Люцыя Войцэхаўна: І раздасца гучны гук трубы, і з’явіцца за намі чатыры вершнікі на страшных конях!..

Агрыпіна Дзям’янаўна: Ратуй божа!

Спадарыня Мураўёва: Ды сціхніце вы!

Люцыя Войцэхаўна: І пачуецца з неба голас анёла...

Спадарыня Мураўёва: А гэта зноў за сваё!

Агрыпіна Дзям'янаўна: Гэта мы ва ўсім вінаватыя...

Сцепаніда Хведараўна: Божа барані!

Люцыя Войцэхаўна: Кожны адкажа за грахі свае!

Ф.Б. *(гучней за іх, але не заўважае астатніх)*: Вось так!

Пісьменнік застаецца адзін на сцэне.

З рукапісам падымаецца з-за стала.

Ф.Б.: Мясцічка ў царскай Расіі. 1900 год... Дакладней 1899! Усе ў чаканні канца свету, нехта чакае другога прышэсця Месіі. Адным словам, жудасць што адбываецца! Па-мойму, неблагі пачатак... Та-а-ак, неблагі пачатак для таго, каб скончыць!!! *(Рве рукапіс і выкідае.)* Бездар! Эх... Каб і мне што-небудзь такое напісаць. А ці не параіцца мне з адной сваёй знаёмай...

Зноў сядзе за машынку, што ў глыбіні сцэны.

Глыбокапаважаная пані!

У адзін з восеньскіх вечароў, калі з дрэваў атрэслася ўсё лісце, з'явілася ў мяне задума напісаць аповяданне. Быццам бы я таксама вырашыў атрэсці свае творчыя набыткі за год і перанесці іх на паперу. Адправіцца я вырашыў, як і многія аўтары да мяне, ў фантазійнае мясцічка N, ды не проста ў мясцічка, а туды, дзе адбылося сапраўднае забойства. Таму хацеў бы з вамі параіцца, што лепей для дэтэктыўнае гісторыі, бо спадзяюся толькі на ваш вопыт і пісьменніцкае майстэрства.

Ваш слуга і шчыры прыхільнік.

З'ява 2

Пры яго словах з'яўляюцца станава прыстаў і наглядчыца жаночай гімназіі, мокрая, з вуліцы, не заўважаючы пісьменніка, які працягвае працаваць за друкарскай машынкай.

Агрыпіна Дзям'янаўна: Вы так і не адказалі, што робіце ў нашым мястэчку?

Мілюцін (абыякава): Гэта неістотна...

Агрыпіна Дзям'янаўна: Як неістотна?

Мілюцін: Ніяк неістотна!

Агрыпіна Дзям'янаўна: Увогуле, хто вы такі?

Мілюцін: Гэта няважна!

Агрыпіна Дзям'янаўна: Як няважна?

Мілюцін: Ніяк няважна!

Агрыпіна Дзям'янаўна: Зусім няважна?

Мілюцін: Зусім ніяк няважна і неістотна!!!

Агрыпіна Дзям'янаўна: Я павінна быць у курсе... (напінаецца) бо ведаецца хто я? (Шматзначна.) Я галоўная наглядчыца ў жаночай гімназіі спадарыні Мураўёвай!

Мілюцін (пільна разглядае яе): Гэта ўжо цікава... Паважаная галоўная наглядчыца, а не падкажаце, дзе тут суд знаходзіцца?..

Агрыпіна Дзям'янаўна (схамянуўшыся): Суд?.. (Лагодней.) А вы наш новы суддзя? Вельмі прыемна... А я нагляд...

Мілюцін: Ведаю, наглядчыца ў жаночай гімназіі спадарыні Мураўёвай, але я не...

Агрыпіна Дзям'янаўна (*перабівае*): Паслухайце, даражэнькі, мне вельмі патрэбна ваша дапамога!

Мілюцін: Што ў вас здарылася?

Агрыпіна Дзям'янаўна: Пан суддзя, падкажыце, калі ласка, як мне быць? Хачу з мужам развесціся, а падставы ніяк не знайду...

Мілюцін: Ну законы тутэйшыя я трохі ведаю... (*Усміхаецца.*) Ён у вас дзяржаве часам не здраджваў?

Агрыпіна Дзям'янаўна: Не! Ды вы што!

Мілюцін: Можа здраджваў вам? Яшчэ ў Статуце 1588 быў такі артыкул «пералюб»...

Агрыпіна Дзям'янаўна: Не, не заўважала я за ім такога... Ён у мяне сапраўдны хрысціянін!

Мілюцін: Значыцца, артыкул аб адмове ад хрысціянства таксама не падыходзіць... Можа, яму ў манахі пайсці? Калі ён так свята верыць, яго і епіскапам там зробіць, (*смяецца*) каб вас развесці, гэта якраз падыходзе – ёсць і такі артыкул. Паклічце яго да мяне, я яму патлумачу, як гэта хутчэй зрабіць!

Агрыпіна Дзям'янаўна: Не, гэта немагчыма, ён не зможа да вас падыходзіць...

Мілюцін: Хварэе? Але з-за хваробы рэдка скасоўваюць шлюб, калі толькі хвароба не на інтымную частку...

Агрыпіна Дзям'янаўна: Скажаце вы! Я ўжо год як живу адна! Ён у мяне знік без вестак...

Мілюцін (*плюе*): Што ж вы раней не казалі, што ён знік? (*Сам сабе.*) Я ад такой таксама збег бы. (*Да наглядчыцы.*)

Калі ён прапаў, то ваш шлюб адразу трэба было скасаваць!
А то паўгадзіны дурылі мне галаву!

Агрыпіна Дзям'янаўна: Што за законы? Развесці з любой прычыны можна, а каб мужа добрага знайсці, які б не збег ад цябе, такога артыкула няма. Лепш бы такі закон увялі! Грамацеі!

Мілюцін: Шаноўная, вы не падкажаце, дзе суд?

Агрыпіна Дзям'янаўна: Дык мы ўжо і прыйшлі, тут у нас і суд, і шынок, і пакойчык можаце зняць, калі надоўга затрымаецеся. А вось і гаспадыня гэтага памяшкання...

Уваходзіць Сымоніха.

Агрыпіна Дзям'янаўна: Я тут, Сымоніха, новага пастаяльца табе прывяла! Не крыўдзі яго. Гэта паважаны чалавек!

Сымоніха: Праходзьце, калі ласка, не здзіўляйцеся. Тут у нас і шынок, і суд, і вам які-небудзь пакойчык знойдзем.

Мілюцін (кінуў позірк на наглядчыцу): Так, мне ўжо паспелі паведаміць.

Агрыпіна Дзям'янаўна: Ну добра, я пайду, бо яшчэ спраў шмат...

Сыходзіць.

Сымоніха: Я чула, вы ў судзе будзеце працаваць?

Мілюцін: Не, але я якраз наконт аднаго забойства прыехаў да вас...

Сымоніха: Забойства?

Мілюцін: Я пра ўтопленую гімназістку.

Сымоніха: А я думала, дзяўчына сама кінулася ў ваду! Вы ж ведаеце, узрост такі... Першае каханне... Першае расстанне...

Мілюцін: Ведаеце, мне думаецца, не ўсё так проста, як здаецца на першы погляд.

Сымоніха: Пагаджуся з вамі. Усё не так проста! Вы ж бачыце, які ў нас дождж, ён ужо 27 дзён лье! І не на хвіліну не спыняецца. Кажуць, Богам пакаранае гэтае месца!

Мілюцін: Ды кіньце вы гэта! Нашы людзі, калі спёка, то на яе скардзяцца, а калі дождж, то і гэта ім не даспадобы.

Сымоніха: Праўду вам кажу! Вось нядаўна адной маёй знаёмай (яна калісьці настаўніцай у нашай жаночай гімназіі працавала) прысніўся сон, што тапілі Хрыста. Не на крыжы распялі, а менавіта ўтапілі! І дождж ішоў, такі моцны дождж! А як Збавіцель уваскрос, дык дождж і скончыўся.

Мілюцін: Нешта я не разумею сувязі са смерцю гімназісткі?

Сымоніха: Ды пачакайце вы! Я ж яшчэ не ўсё расказала! А другая настаўніца, што славеснасць выкладае, у яе яшчэ муж памёр, сказала, што ў нейкай кнізе напісана, як патлумачыць гэты сон. А тлумачыцца ён так: трэба ўзяць распяцце (чым большае, тым лепш) і ўтапіць у вадзе на столькі ж дзён, тады дождж і скончыцца.

Мілюцін: І што? Утапілі?

Сымоніха: Вядома, гэта ж было б збаўленнем ад усіх нашых пакут! Мы выкапалі вялізны крыж, што да гэтага стаяў на скрыжаванні галоўных вуліц нашага мястэчка, там іх звычайна ставяць у нас, бо, кажучы, нячыстая сіла лю-

біць збірацца на ростанях. І ўтапілі, значыцца, той крыж у рэчцы, а на наступны дзень...

Мілюцін: Што на наступны дзень?

Сымоніха (*усхліпвае*): На наступны дзень... (*амаль плача*) адтуль вылавілі дзяўчыну-гімназістку...

Мілюцін: Ну супакойцеся... Скажыце лепш, колькі жанчын пра гэта ведала?

Сымоніха: Ніхто не ведаў! Адкуль жа мы маглі ведаць, што яна пойдзе тапіцца?!

Мілюцін: Ды вы мяне не так зразумелі. Я пра распяцце. Хто ведаў пра гэты сон?

Сымоніха: Я, настаўніцы, наглядчыца Агрыпіна Дзям'янаўна, ну і спадарыня Мураўёва, вядома... А вы што нас падазраеце ў нечым?

Мілюцін: Ну як вы маглі падумаць! Але ж мне трэба з кагосьці пачаць допыт. Вось з той настаўніцы, якая прапанавала ўтапіць Хрыста, і пачнем.

Сымоніха: Бог з вамі! Вы ж толькі нічога не падумайце! І ўвогуле, давайце я спачатку ваш пакой пакажу.

Сыходзяць.

Пісьменнік падымаецца з-за стала
і працягвае чытаць ліст.

Ф.Б.: Да нас рэдка прыязджаюць высокапастаўленыя асобы, калі толькі лёс не прымушае іх займаць пасады, напрыклад, у тутэйшых міравых судах. Людзі гэтыя здзіўляюцца, што суды размешчаны ў непрыстасаваных будынках, здзіўляюцца і звычай, якія тут усталяваліся; сведкі чакаюць

звычайна на брудных лесвіцах ці ў разваленых сенях, дзе сесці няма дзе; канторы міравога суда часам знаходзяцца пад шынкам!.. Гэта заўважыў і князь, калі да нас прыеджаў, каб асвяціць жаночую гімназію, маўляў, часы цёмныя пачынаюцца для імперыі. Асвяціў, але нічога не ўратавала гімназістку ад смерці...

Сядае зноў за машынку.

З'ява 3

Пакуль пісьменнік друкуе, на пярэднім плане з'яўляюцца настаўніца славеснасці ў чорным і станы прыстаў.

Люцыя Войцэхаўна: І раздасца гучны гук трубы, і з'явіцца за намі чатыры вершнікі на страшных конях!..

Мілюцін: Якія яшчэ вершнікі?

Люцыя Войцэхаўна: Усе адкажуць за грахі свае, і мы ў першую чаргу!

Мілюцін: Хто гэта мы?

Люцыя Войцэхаўна (не чуе яго): Гэта Боская кара! Яна прыйдзе і да мяне!

Мілюцін: Чаму да вас?

Люцыя Войцэхаўна: Вы не верыце, а канец свету прыйдзе. Ён ужо распачаўся! А я адна, нікому непатрэбная, безабаронная... Як ваўку ў лесе, у гэтых сценах, застаўся толькі завыць ад распачы... Каб мой мужанёк гэта бачыў!.. Аплакваць буду кожную галінку, кожную травінку, да якой ён дакранаўся...

Мілюцін: З-за чаго ён памёр?

Люцыя Войцэхаўна: Памёр? А-а, так, памёр... Дарэчы, мне трэба абавязкова давесці яго магілку да належнага стану. Даўно я ў яго не была...

Мілюцін: А калі яго не стала?

Люцыя Войцэхаўна: Даўно... Вельмі даўно... Я тады ў ложку ляжала цэлымі днямі і не ўставала. Я не ўяўляю, як столькі часу змагла трываць без яго, але, відаць, і мой час надышоў...

Мілюцін: Чаму вы тады ў чорным, як у жалобе?

Люцыя Войцэхаўна: Так, у жалобе, учора памерла мая сяброўка Агрыпіна Дзям'янаўна...

Мілюцін (усхвалявана): Наглядчыца жаночай гімназіі?

Люцыя Войцэхаўна: Так, а вы яе ведалі? Добрая была жанчына, хоць і строгая. Спуску гімназісткам не давала. Кажуць, з сэрцам нешта...

Мілюцін (спяшаецца): Мне неабходна быць там! Дзе яна жыла?

Люцыя Войцэхаўна: Ды ўсё там жа, у гімназіі, да якой прыбудаваны інтэрнат для навучэнак...

Прыстаў збягае.

Там ёй было спакайней, чым дома. Быў свой пакойчык, дзе яе і знайшлі непрытомную. Жудасць! Ляжала на халоднай падлозе, збялелая, рукі скручаныя... У яе ж таксама не было мужа, як і ў мяне, вось і жыла разам з гімназісткамі. Гэта мы вінаватыя ва ўсім! І наглядчыцы, і настаўніцы, мы іх занадта разбэсцілі, шмат ім дазвалялі... І за гэта нас пакараюць! Кожны адкажа перад Богам!

Сыходзіць. Пісьменнік чытае ліст.

Ф.Б.: Атрымаў адказ:

«Дарагі Ф.Б! Вам, магчыма, невядома, але ў нас, у Пецярбургу, некалькі год таму было адкрыта дактыласкапічнае бюро на змену антрапаметрычнаму, дзе рэгістравалі злодзеяў паводле іх фізіялагічных даных. Думаю, вы чулі, што раней вымяралі асобныя часткі цела забойцы і заносілі ў картку разам з фотаздымкам. Кажуць, цяпер ёсць новы метада, заснаваны на непаўторнасці папулярных ліній (узораў на далонях) і пазногцяў на фалангах пальцаў чалавека. Ангельцы вылучаюць дугавыя, петлявыя, спіральныя і складаныя лініі, якія шляхам рознага віду спалучэнняў могуць утвараць звыш тысячы камбінацый! Гэта і можа служыць доказам, што канкрэтны чалавек з'яўляецца забойцам. Уяўляеце! Гэта неверагодна для нашай навукі! Гэта вам не цягнік, якога паўстагоддзя таму ўсе пужаліся, быццам страшнага жалезнага звера. Цяпер злачынцы няхай баяцца! Мяркую, калі ваш прыстаў валодае гэтым метадам і спецыяльнымі інструментамі, то ён хутка знойдзе вашага местачковага злачынца, тым больш, калі правядзе мікра-скапічнае і хімічнае расследаванне...».

Сыходзіць. Забірае машынку.

З'ява 4

Дзеянне адбываецца ў гімназіі, дзе станы прыстаў аглядае пакой нябожчыцы Агрыпіны Дзям'янаўны з дапамогай дактыласкапічных прыбораў таго часу: кронцыркуль, дактыласкапічная лупа, металічная пласціна, катушка, спецыяльная фарба і інш. На сцэне стаіць стол, побач з якім валяецца кубачак, у глыбіні сцэны – фартэпіяна.

Мілюцін (сам сабе): Та-а-ак! Гэта дакладна забойства...

З'яўляецца старая настаўніца Сцепаніда Хведараўна.

Сцепаніда Хведараўна: Доктар, даражэнькі, дапамажыце! Калі ласка, дапамажыце. У мяне ўвесь час нейкія галюцынацыі.

Мілюцін: Ну, паважаная, гэта відавочна, што ў вас галюцынацыі.

Сцепаніда Хведараўна: Што, і сапраўды ёсць знешнія сімптомы?

Мілюцін: Безумоўна. Вы мяне чамусьці за доктара прымаеце. Відаць, думаеце, што вы ў бальніцы.

Сцепаніда Хведараўна: А вы... А вы не доктар?

Мілюцін: Не, вядома. (Смяецца.) Я ваш новы... (выдумвае) наглядчык.

Сцепаніда Хведараўна: А... Вы падманваеце мяне! Вы ж мужчына!

Мілюцін: Ага. А наглядчыкам мужчына ніяк не можа быць?

Сцепаніда Хведараўна: Не можа, у нас жа жаночая гімназія! Не падманвайце мяне! У вас інструменты, як ва ўрача.

Мілюцін: Можа быць. Але... Ну не ўрач я, не ўрач!

Сцепаніда Хведараўна: Так, так. Я чула. Наглядчык. Вы галодны, раздражнёны і стомлены. І пасля гэтага вы не ўрач?

Мілюцін: Ды не ўрач я! (Сам сабе.) І гэта яшчэ я допыты павінен праводзіць? А мне падаецца, што гэта вы раздраж-

нёная, хвалюецца, што я тут раблю, вышукваеце... Адным словам, перашкаджаеце мне! Вы нешта ведаеце пра забойствы ў вашым мястэчку?

Сцепаніда Хведараўна: А пры чым тут я...

Мілюцін: Адказвайце! Мне здаецца, вы тут усе замешаныя! (Раз'юшана.) Ці памешаныя! Ідыёты!

Сцепаніда Хведараўна: А кажаце, што не ўрач... Нават дыягназ ставіце!

Мілюцін (цісне на старую): Адказвайце па сутнасці!

Уваходзіць спадарыня Мураўёва, начальніца гімназіі.

Спадарыня Мураўёва: Што тут адбываецца?

Мілюцін: А вы хто такая? Вам не давалі слова. Якое права вы маеце тут знаходзіцца?

Спадарыня Мураўёва: Я спадарыня Мураўёва, начальніца гэтай жаночай гімназіі, і маю права тут знаходзіцца больш за вашае.

Мілюцін (збянтэжана): Прабачце, спадарыня... Дазвольце прадставіцца, я станавы прыстаў Мілюцін і прыбыў да вас, каб расследаваць таемныя забойствы. У дадзены момант я праводзіў допыт гэтай старой...

Сцепаніда Хведараўна: А назваўся доктарам...

Спадарыня Мураўёва: Гэтая старая – былая настаўніца нашай гімназіі, якая працавала тут шмат гадоў, таму прашу больш паважліва да яе ставіцца. Сцепаніда Хведараўна, пакіньце нас, калі ласка...

Старая выходзіць.

І ўвогуле, з чаго вы ўзялі, што гэта забойствы? Мы не чакалі, што ў нашай наглядчыцы такое слабое сэрца, але яна была вельмі прывязана да гімназістак, а тут такі суіцыд...

Мілюцін: Пры чым тут сэрца? Мяркую, вашу наглядчыцу атруцілі...

Спадарыня Мураўёва: У вас павінны быць важкія довады заяўляць такое! Гэта па сутнасці абвінавачванне...

Мілюцін: Гэта пакуль што не абвінавачванне, але бачыце вось гэтыя колбы ў маім кюфэрку на стале?

Спадарыня Мураўёва: Так, і што гэта?

Мілюцін: Гэта чарніла, раствор азотнакіслага срэбра, плавікавай і фторыставадароднай кіслаты, якія даюць магчымасць разгледзець утварэнні нябачных потатлуставых слядоў рук і ног. Я магу пераканаўча сцвярджаць, што яе атруцілі – пра гэта сведчаць не толькі яе адбіткі на кубачку, які знайшлі побач, але і кагосьці яшчэ...

Спадарыня Мураўёва: І каго?

Мілюцін: Гэта я зараз і спрабую ўдакладніць! Я дашлю ў сталіцу адбіткі пальцаў, і, як толькі атрымаю вынікі, лічыце, што забойца будзе ў маіх руках! Дарэчы, можна адбіткі і вашых пальчыкаў узяць...

Адкатвае пальцы.

Спадарыня Мураўёва: Даражэнькі, мне здаецца, вы сталіліся, пачынаеце ціснуць на цалкам бязвінных людзей.